Nel, of hoe een jongen uit Sirirbana een groot politicus werd

Voor de derde keer is hij minister-president. Vrijwel zijn hele volwassen leven heeft hij politieke functies bekleed. De stijgende lijn van zijn politieke succes mondde in 2001 uit in de absolute verkiezingswinst voor zijn partij, de MEP. De komende verkiezingen in september zullen uitmaken of hij nog vier jaar het Land Aruba zal leiden of dat hij zich uit de politiek zal terugtrekken. Een cruciaal moment na een politieke loopbaan van 30 jaar.

Onlangs verscheen, naar aanleiding van zijn 30-jarige politieke carrière, een herdenkingsboek voor Nel Oduber.

door Marjanne Havelaar

Nelson Orlando Oduber werd op 7 februari 1947 geboren. Zijn ouders waren toen bijna zes jaar getrouwd en hadden al vier zoons. Uiteindelijk zou het gezin Oduber worden gezegend met negen zoons en vier dochters. Veel werk dus voor de ouders. Vader Urbano Oduber werkte bij de Lago-olieraffinaderij. Na werktijd besteedde hij vele uren aan het kweken van groente in de tuin van huize Oduber. Fruitbomen, mais-, bonen- en groenteplanten leverden een belangrijk aandeel in de dagelijkse maaltijden voor de vijftien gezinsleden. Uiteraard moesten de jongens meehelpen bij het verzorgen van de gewassen. Nog maakt Nel als hij bij zijn moeder is altijd een rondje door de tuin om – wanneer nodig – de planten en bomen water te geven.
Rond 1960 nam vader Urbano ontslag bij de olieraffinaderij. Enkele jaren hield hij zich fulltime bezig met het verbouwen van groente. Daarna trad hij in dienst bij een aannemer die werkzaamheden verrichtte voor het Water- en Energiebedrijf WEB. Op 10 januari 1964 sloeg het noodlot toe. Urbano was omstreeks twaalf uur druk aan het werk, toen hij in contact kwam met een elektriciteitskabel. Vier dagen vocht hij voor zijn leven, maar kon de strijd niet winnen.

> 'Zoals het bij ons in de familie gaat, zo handel ik ook in mijn politieke werk'

FAMILIE

Moeder Carmen Felepina Oduber-Croes bleef achter met haar dertien kinderen, variërend in leeftijd van anderhalf tot 21 jaar. Uiteraard had zij altijd hard moeten werken om de eindjes aan elkaar te knopen, maar zonder gezinsinkomen werd het leven heel zwaar. Er was geen levensverzekering en het gezin was aangewezen op een weduwen- en wezenuitkering. Mama Felepa weigerde onderstand aan te vragen of op een andere manier een beroep te doen op hulp van buitenaf. Zij vond dat een familie als eenheid de plicht had voor zichzelf te zorgen. Ieder gezinslid droeg op de een of andere manier een steentje bij. De oudste jongens werkten en leverden zo een financiële bijdrage. De jongere kinderen hielpen in en rondom het huis.
Terugkijkend op die periode uit zijn jeugd zegt Nel zelf: "Zo werden wij opgevoed, met een groot aantal broers en zussen. Wij leerden respect voor elkaar te hebben en kwamen altijd voor elkaar op. Nog steeds wordt onze familie in Santa Cruz zeer gerespecteerd. Nog verdedigen wij elkaar. Ik heb deze les uit mijn jeugd meegenomen in mijn politieke carrière. Wanneer iemand mij op de een of andere manier iets aandoet, regel ik die zaak om hem respect te leren. Het kan om een belangrijke persoon gaan, of om een stoere vent, op dat moment zullen wij laten zien dat wij geen misbruik van ons laten maken. Zoals het bij ons in de familie gaat, zo handel ik ook in mijn politieke werk."

DISCIPLINE

Nel volgde basisonderwijs aan de Sint Jozef School. Daarna ging hij naar de mulo en in 1965 behaalde hij het einddiploma aan het Sint Antonius College. Nel was een goede leerling, met veel zelfdiscipline. Hij zorgde er altijd voor dat zijn huiswerk op tijd af was. Geen gemakkelijke opgave in een huishouden met dertien kinderen. Daarom trok hij zich meestal met zijn boeken terug in een hoekje van de tuin, ver weg van het huiselijke rumoer. Nel hield van school en was op schooldagen 's ochtends meestal als eerste van het gezin in de badkamer. Zo was hij altijd op tijd klaar en goed voorbereid voor school.
Naast school, de kerk en de dagelijkse taken, was er nog tijd over voor sport. Nels favoriete sporten waren voetbal, atletiek, tafeltennis en basketbal. Hij beschouwde sport als een belangrijk aspect van het gezinsleven. Alle broers en zussen deden aan sport en daarmee gepaard kwam een hoop plezierige spanning het huis binnen. Nel beschouwt sport nog steeds als de beste manier om kinderen een aantal belangrijke vaardigheden voor het leven bij te brengen. Het aanleren van wedijveren, verliezen, winnen en discipline zijn voor hem in ieder geval zeer waardevol gebleken. "Net zoals je in sport met elkaar concurreert, gaat het ook in het dagelijks leven. Ook in de politiek moet worden gestreden om een plaats op de lijst."

Nels sportieve instelling werd opgemerkt door de fraters en al op jonge leeftijd kreeg hij de kans bij Club Estrella te gaan voetballen. Nel schopte het – letterlijk – ver. Uiteindelijk kreeg hij de kans de eer van Aruba in het buitenland te verdedigen. Tijdens zijn studie in Nederland bleef hij voetballen. Terug in Aruba sloot hij zich meteen weer aan bij een voetbalclub en scoorde voor Sportboys zelfs de winnende goal in de finalewedstrijd om de Julianacup.
De snelheid van Nel op het voetbalveld had de aandacht getrokken van atletiektrainer Jacintho Werleman. Nel greep zijn kans en begon te trainen. Al gauw specialiseerde hij zich op de sprintafstanden en trainde vele uren. Van zijn teamgenoten kreeg hij de bijnaam 'Coneu' (haas) vanwege de grote snelheid die hij wist te bereiken. In de periode 1964-1967 won Nel zestien hoofdprijzen en nog eens zestien medailles bij allerlei atletiekwedstrijden. Zijn belangrijkste prestatie stamt uit 1966. Bij de Koninkrijksspelen in Suriname won Nel brons op de honderd meter en zilver met de estafetteploeg op de vier keer tweehonderd meter.

Ondanks zijn goede prestaties op school kreeg Nel geen studiebeurs. Tandarts Gustavo Oduber, gedeputeerde voor het eilandgebied Aruba, benaderde mama Felepa met het aanbod van een baan voor Nel bij de overheid. Op 3 september 1965 begon Nel bij de Eilandsontvanger als schrijver. In 1967 kreeg hij de kans met een studieopdracht in Tilburg te gaan studeren. In 1970 sloot hij zijn studie Gemeente Administratie met succes af en bekwaamde zich verder in de kennis van de Grondwet. Aansluitend behaalde hij akte Q in de algemene onderwijsleer. In 1973 vond Nel het tijd om naar Aruba terug te keren en trad in dienst bij het departement Algemene en Juridische Zaken.

Niet lang daarna kruiste zijn pad dat van Glenda Croes. De twee trouwden op 20 juli 1975 en hun huwelijk werd gezegend met drie zoons, Glenson, Danguillome en Nelson junior.

Na vele gesprekken met Betico Croes trad Nel (op deze foto te zien in de achtergrond) in 1975 toe tot de MEP.

POLITIEK

Van jongs af aan was Nel al geïnteresseerd in politiek. Samen met enkele van zijn broers bezocht hij openbare vergaderingen van politieke partijen. Hoewel de jonge Nel door verschillende partijen werd benaderd, was er geen een waar hij zich honderd procent in kon vinden. Dat veranderde na zijn terugkeer op Aruba. De jonge, maar zeer succesvolle partij MEP was opgericht en hun filosofie sloot aan bij die van Nel. Na vele gesprekken met Betico Croes zelf besloot Nel 'ja' te zeggen en trad op 4 maart 1975 toe tot de MEP. Onder druk van Betico Croes verscheen zijn naam nog datzelfde jaar op nummer 23 van de verkiezingslijst.
Op 25 april won de MEP de absolute meerderheid van de stemmen en kon een regering gaan vormen. Nel kreeg bij die gelegenheid 268 stemmen en werd later dat jaar door zijn partij benoemd tot gedeputeerde van het eilandsgebied Aruba. Hij functioneerde naar de volle tevredenheid van zijn partij en werd in 1979 partijsecretaris. Dat bleef hij tot 1986.
De politieke bakens waren inmiddels verzet en Croes kon geen actieve rol meer spelen in de partij na het fatale ongeval van 31 december 1985. Nel werd met klem verzocht de positie van partijleider voorlopig waar te nemen. Na het overlijden van Betico Croes werd hij partijleider van de MEP en hij is dat nog steeds. Tweemaal eerder was hij minister-president, de eerste keer vanaf 1989. In de tussenliggende jaren was hij parlementariër in de Staten van Aruba.

> 'Compromissen mogen nooit ten koste van je idealen gaan'

PROJECTEN

Nel heeft zich in zijn 30-jarige carrière voor een aantal zaken sterk gemaakt. Zo stond hij als gedeputeerde aan de wieg van de containerhaven en de Aruba Ports Authority. Met financiële hulp van Nederland kwamen de plannen rond en in 1984 stond hij dan ook vooraan toen prinses Margriet de containerhaven officieel opende.
Ook het busvervoer ging Nel aan het hart. De meeste gezinnen konden zich in 1979 geen auto veroorloven en waren afhankelijk van betrouwbare busverbindingen. De regering besloot een busmaatschappij op te richten en nog datzelfde jaar ontstond de eerste overheids-nv, Arubus. Als gedeputeerde voor Aruba was Nel daar van zeer dichtbij bij betrokken. Hij mocht dan ook op 15 maart 1980 de openingshandelingen verrichten voor het bedrijf met veertien bussen en vijftig werknemers.
De olieraffinaderij heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in de economie van Aruba. Nadat kort voor de status aparte de Lago de poorten had gesloten, wist Nel in 1989 Coastal te interesseren. Recentelijk heeft Valero de olieraffinaderij nieuw leven ingeblazen, na een kort – mislukt – avontuur van El Paso.

Terugkijkend op zijn politieke loopbaan, meent Nel dat hij het goed heeft gedaan en daarom als voorbeeld kan dienen voor zijn jeugdige partijgenoten. Zijn advies: "Zorg dat je altijd goed voorbereid bent en over alle relevante informatie beschikt. Ook al betekent dit dat je dikke dossiers moet doorworstelen. Probeer in debatten flexibel te zijn. Ook al weet je dat je gelijk hebt, probeer toch naar de argumenten van anderen te luisteren. Als het nodig is moet je water bij de wijn doen, compromissen sluiten. Maar let wel, compromissen zijn belangrijk, maar mogen nooit ten koste van je idealen gaan."